

Det er bare et prik!

Effekten af brugen af lokalbedøvende midler ved vaccination hos
børn og unge

Et litteraturstudie

Speciallægeuddannelsen i Almen Medicin

Forår 2025 - Gruppe 1

Forfattere:
Suganya Holm-Thomsen

Vejleder:
Steffi Blach Naamansen*

og

Anne-Sofie Munkholm Sørensen

Kursusleder:
Torben Dybdahl*

*Tilknyttet til Forskningsenheden for Almen Medicin og
Institut for Sundhedstjenesteforskning, Region Syd

Abstract

Det er bare et prik! Effekten af brugen af lokalbedøvende midler ved vaccination hos børn og unge.

Baggrund:

Smerte og nåleskræk er væsentlige barrierer ved vaccination hos børn og kan på sigt påvirke beslutningen om at gå til læge. De nationale anbefalinger anbefaler, at der ved vaccination kan suppleres med lokalbedøvende midler som smertelindring. Dette litteraturstudie undersøger hvilken evidens, der findes for effekten af brug af lokalbedøvende midler på smerteoplevelsen ved vaccination hos børn og unge.

Metode og materialer:

Der blev foretaget en litteratursøgning i PubMed d. 6. marts 2025. Søgestrengen blev udarbejdet ud fra aktuelle emneord, relevante artikler og optimeret med et ISSG filter. Søgeresultaterne blev gennemgået i henhold til in- og eksklusionskriterier. Inkluderet var børn og unge indtil 18 år, lokalbedøvende creme, gel, spray eller plastre, publikationsår $\geq$ 2010 og designet skulle være RCT studier. Ikke engelsk eller skandinavisk sprogede artikler blev ekskluderet.

Resultater:

Pubmedsøgningen gav 336 artikler, der blev screenet på titel og abstract og herefter heltekst, resulterende i 4 inkluderede artikler. Resultaterne viste, at der var reduceret smerte ved lokalbedøvende midler forud for vaccination målt via modificerede smerteskalaer samt den velkendte VAS-skala. Desuden viste artikler samlet set, at der var færre børn der græd, større latenstid inden gråden indtraf samt at der var kortere grådvarighed i interventionsgrupperne.

Konklusion:

Studiets fundne resultater tyder på, at der er smertelindrende effekt af lokalbedøvende midler forud for vaccination af børn og unge, hvilket er i fin konsensus med de nationale anbefalinger.

“I Will Survive - men jeg ku’ bru’ noget hjælp”

Effekten af regelmæssige årskontroller på antallet af indlæggelser hos patienter med hjertesvigt

Et retrospektivt studie i kvalitetssikring med fokus på hjertesvigtspatienter,
der primært følges i almen praksis.

Gruppe 2

Forfattere:

Cecilie Juel Sørensen

Lily Sarkisian Bøvling

Vejleder: Mette Bro Platz

**Forskningsenheden for Almen Medicin og Institut for Sundhedstjenesteforskning,
Region Syddanmark**

Abstract

Baggrund

Kronisk hjertesvigt er en alvorlig sygdom med høj morbiditet og mortalitet. Efter initial udredning og behandling i specialiseret regi varetages opfølgning ofte i almen praksis, hvor der anbefales årlige kontroller. Formålet med dette studie var at undersøge, om regelmæssig årskontrol i almen praksis påvirker antallet af indlæggelser hos patienter over 50 år med kronisk hjertesvigt samt om årskontrollerne lever op til gældende retningslinjer.

Metode

Et retrospektivt kvalitetsstudie blev gennemført i to almen praksis-klinikker på Fyn. Patienter med ICD-10 diagnose K77 (hjertesvigt) blev identificeret og inkluderet, hvis de var ≥ 50 år og havde haft diagnosen i mindst fem år. Patienterne blev inddelt i to grupper: regelmæssig årskontrol (≥ 4 kontroller på 5 år) og ikke-regelmæssig årskontrol (≤ 3 kontroller). Journaldata blev gennemgået med fokus på antal indlæggelser, komorbiditeter, medicin og om årskontrollerne indeholdt anbefalede elementer (blodtryk, blodprøver, NYHA-klassifikation, vægt, BT-måling, KRAM-faktorer, og medicin).

Resultater

I alt blev 40 patienter inkluderet. I gruppen med regelmæssig årskontrol ($n=26$) havde 46,2 % haft mindst én indlæggelse, mens dette gjaldt for 35,7 % i gruppen uden regelmæssig kontrol ($n=14$). Der var stort set ens indhold i årskontrollerne og få manglende delelementer i forhold til anbefalet indhold; flest manglede NYHA-klassifikation. Begge praksisser havde skabeloner for årskontrol, men anvendelsen af disse var ikke fuldstændig ensartet. Lidt under halvdelen af patienterne havde komplet fyldestgørende årskontroller ift retningslinjer, lidt mere end halvdelen manglede ét delelement for at have en sufficient årskontrol ift retningslinje og <4 % manglede 3 delelementer.

Konklusion

Resultaterne viste ingen reduktion i indlæggelser ved regelmæssig årskontrol. Dette kan skyldes selektionsbias, hvor mere syge patienter oftere opsøger lægen og dermed indgår i gruppen med regelmæssig årskontrol, hvor der kan være indlæggelser pga. øget opmærksomhed over for symptomer. Kvaliteten af årskontrol i begge lægehuse var generelt høj, men ikke komplet i overensstemmelse med retningslinjerne.

Forskningstræningskursus forår 2025 gruppe 3

Projektbeskrivelse
Et kvalitetssikringsprojekt i almen praksis

Sukkerforfølgelse - Fra GDM til DM - kvalitetstjek af efterforløb i almen praksis

Arense Vinding Gulbech

&

Jakob Nøhr Schmidt

Vejleder:
Sofie Amalie Seldorf

Forskningsenheden for Almen Medicin og Institut for Sundhedstjenesteforskning, Region
Syddanmark

Abstract

Sukkerforfølgelse - Fra GDM til DM - kvalitetstjek af efterforløb i almen praksis

Baggrund: Gestationel diabetes mellitus (GDM) er nedsat glukosetolerance, der debuterer under graviditeten og typisk forsvinder postpartum. GDM ses hos 5-6% af gravide i Danmark, og incidensen er stigende. Tidligere GDM øger risikoen for manifest diabetes mellitus (DM) markant, da op til 50% udvikler DM inden for 10 år. Nationale retningslinjer anbefaler, at almen praksis følger disse kvinder systematisk med HbA1c-kontroller og livsstilsrådgivning. Dette studie søger at belyse kvaliteten af opfølgningen i almen praksis.

Metode: Studiet er et retrospektivt kvalitetssikringsprojekt, der undersøger kvaliteten af opfølgningen hos kvinder med tidligere GDM i to almenmedicinske lægeklinikker i Region Syddanmark. Der blev lavet dataudtræk på patienter med ICPC-kode W85 ("Debuterende diabetes i svangerskab"), som fødte i perioden marts 2020 til december 2024. Data blev systematisk indsamlet via journalaudit med fokus på initial sygehuskontrol, tidlig kontrol (0-15 måneder postpartum) og langsigtet opfølgning (15 måneder til 4 år postpartum), HbA1c-målinger og dokumentation af livsstilsrådgivning.

Resultater: Ud af 33 patienter opfyldte 20 kriterier for inklusion. Ti kvinder (50%) deltog i den tidlige kontrol på sygehuset. Kun én patient havde dokumenteret livsstilssamtale tidligt postpartum. I klinikkerne fik 25% målt HbA1c inden for det første år, mens ingen fik foretaget en struktureret årskontrol. I den langsigtede opfølgning fik 38% målt HbA1c, dog uden specifik angivelse af GDM som begrundelse. 45% havde GDM tydeligt markeret på stamkortet.

Konklusion: Studiet peger på en mulighed for forbedring i opfølgningen af kvinder med tidligere GDM i almen praksis. Den anbefalede monitorering med HbA1c og livsstilsrådgivning gennemføres ikke konsekvent, og dokumentationen heraf varierer. Resultaterne understøtter behovet for en mere systematisk og struktureret tilgang til opfølgning, med henblik på at styrke den sekundære forebyggelse og reducere risikoen for udvikling af manifest diabetes mellitus i denne risikogruppe.

Et spørgsmål om tid: Sertralin som off-label behandling af præmatur ejakulation

- Et litteraturstudie med fokus på praksis relevans

Gruppe 4:

Sri Senthura Mathavamenon | Rasmus Elmely Lindblad

Forskningsenheden for Almen Praksis og Institut for Sundhedstjenesteforskning, Region Syddanmark

Vejleder: Peter Haastrup

Kursusleder: Torben Dybdahl

Abstract

Vi ønskede med dette studie at undersøge evidensen for Sertralins mulige effekt på Præmatur Ejakulation (PE) i en dansk almen praksis kontekst.

Metode: Studiet er baseret på pubmed søgestrengen "*Premature Ejaculation AND (Sertralin OR Sertraline OR Zoloft)*" med henblik på at finde relevante originale værker til belysning af vores problemstilling. Søgestrengen resulterede endegyldigt i 5 artikler, som blev systematisk gennemgået, og har dannet baggrund for dette studie.

Resultater: Fem studier blev inkluderet i vores analyse, med totalt 310 patienter. Baseline IELT før behandling var mellem 0,3-1,2 minutter, efter behandling med sertralin 3,3-5,4 minutter. Det vægtede gennemsnit af alle studier var 2,9 minutter til IELT, med statistisk signifikante resultater ($p < 0,005$) fra alle studier.

Konklusion: Sertralin kan bruges som off label behandling af PE i almen praksis. Dosis anbefaling 50-100mg. Sertralin er generelt veltolereret, men bivirkninger kan forekomme. Langtidseffekterne af behandling mangler fortsat at blive belyst.

“Effekt af aerob træning hos perimenopausale kvinder med vasomotoriske symptomer”

Gruppe 5 - Forfattere:

Ann-Kathrine Schou Teglgård

Ida Viberg Pedersen

Vejleder:

Kiruba

Kursusleder:

Torben Dybdahl

Tilknyttet institution:

– Forskningsenheden for Almen Praksis og Institut for Sundhedstjenesteforskning, Region Syddanmark

Abstract

Baggrund

Klimakteriet er en periode, som alle midaldrende kvinder gennemgår, og er kendetegnet ved en række gener, herunder vasomotoriske symptomer (i.e. hedeture), der kan have signifikant indvirkning på søvn- og livskvalitet. Den mest effektive behandling er hormonerapi, men dette er forbundet med en række alvorlige bivirkninger, hvorfor mange kvinder enten ikke selv ønsker eller lægeligt ikke kan anbefales behandlingen. Der er begrænsede alternativer for denne gruppe, særligt for dem, der ønsker nonfarmakologisk behandling. Der er teoretiseret sammenhæng mellem fysisk aerob aktivitet og bedring i vasomotoriske symptomer, hvilket dette litteraturstudie vil undersøge evidensen for.

Metode

Via PubMed har vi søgt på RCT studier, der har undersøgt effekten af aerob træning på vasomotoriske symptomer hos perimenopausale kvinder. Vi har kun fokuseret på vestlige studier, og ekskluderet dem, der undersøger kvinder med gynækologisk- eller mammacancer, og de der modtager hormonerapi.

Resultater

Vores søgning resulterede i 121 RCT studier, hvoraf resultatet blev 3 relevante artikler efter nærmere gennemgang. Alle tre studier undersøgte effekten af aerob træning på vasomotoriske symptomer på en gruppe af inaktive peri- og postmenopausale kvinder sammenlignet med en inaktiv kontrolgruppe.

Et af studierne fandt signifikant fald i binært rapporterede tilfælde af vasomotoriske symptomer natligt efter 6 måneders aerob træning. Ingen øvrige signifikante ændringer i antal eller intensitet af vasomotoriske tilfælde blev fundet.

Konklusion

Vi kan ikke konkludere en overbevisende effekt af fysisk træning på VMS hos perimenopausale kvinder ud fra dette litteraturstudie, dog kan en overset sammenhæng ikke udelukkes ud fra søgningens begrænsninger. Større gennemgang af den tilgængelige litteratur inkluderende øvrige studiedesigns, metaanalyser og systematiske reviews er nødvendig for mere klarhed om emnet.

“Hører du efter?”

Et kvalitetssikringsstudie

Gruppe 6

Gruppemedlemmer:

Line Stokbro

Maria Kruse

Vejleder:

Sanne Rasmussen, Lektor,

Læge

Tilknyttet institution: Forskningsenheden for Almen Praksis, Institut
for Sundhedstjenesteforskning, Region Syddanmark

Abstract

Baggrund: Sekretorisk otitis media (SOM) er en meget hyppig tilstand blandt mindre børn. SOM defineres som en ikke-purulent inflammatorisk tilstand i mellemøret, der kan opstå spontant, efter akut otitis media eller i forbindelse med otitis simplex. Hos de fleste remitterer tilstanden spontant inden for få måneder, mens nogle udvikler kronisk SOM, som kan medføre hørenedsættelse, nedsat sprogudvikling, smerter, påvirket søvn etc. Der anbefales kontrol indenfor 3 måneder mhp. at vurdere behovet for viderehenvisning til vurdering ved øre-næse-halslæge (ØNH).

Formål: At undersøge om børn < 5 år kontrolleres som anbefalet i primærsektoren, om de med kronisk SOM henvises til ØNH og hvad konsekvenserne heraf er.

Metode og materiale: Der blev udført et kvalitetssikringsstudie på tværs af to almene praksis. Dataudtræk blev udført vha. søgning på tympanometri-ydelseskoderne 7118 og 7117 indenfor de seneste 5 år. Ved efterfølgende journalgennemgang, blev patientdata struktureret i et dataindsamlingsskema, og der blev foretaget deskriptive analyser.

Resultater: Der blev i alt inkluderet 131 patienter, hvoraf 95 (73%) blev tilbudt/anbefalet kontrol enten i almen praksis eller direkte hos ØNH. I praksis A blev 81% af deres patienter kontrolleret, mens tallet for praksis B var 59%. Af de patienter som blev kontrolleret i praksis og fortsat havde B-kurver, blev 92% viderehenvist til ØNH. Af alle patienter som blev tilset hos ØNH fik hhv. 55% drænanlæggelse, 21% ingen dræn og hos 24% manglede der epikrise hvorfor det videre forløb er uvist.

Konklusion: I begge praksis vurderer vi, at der er plads til optimering og systematisering af opfølgningen på patienter med SOM fx med implementering af en frase i praksis.

Den søde barsel:
Opfølgning af kvinder med gestationel diabetes mellitus i almen
praksis - et kvalitetsudviklingsprojekt

Gruppe nr. 7

Annette Vandkilde

Tine Nielsen Fries

Vejleder: Mette Platz

Tilknyttet institution:
Forskningsenheden for Almen Medicin og Institut for Sundhedstjenesteforskning,
Region Syddanmark

Abstract

Den søde barsel: Opfølgning af kvinder med gestationel diabetes mellitus i almen praksis - et kvalitetsudviklingsprojekt

Baggrund: Der er et stort potentiale i opfølgning af kvinder, som har haft gestationel diabetes mellitus (GDM), da helt op mod halvdelen udvikler diabetes inden for ti år. Vores hypotese var, at der sjældent lægges en fælles plan for opfølgning af GDM i almen praksis, og at der dermed er risiko for, at kvinderne ikke får den anbefalede opfølgning. Formålet med dette studie var derfor at undersøge, hvordan kvinder med GDM følges op det første år postpartum i almen praksis. Blev diagnosen noteret i journalføringssystemet og blev der lavet en plan for opfølgning? Blev HbA1c målt et år efter fødslen?

Metode og materialer: Kvalitetsudviklingsprojekt baseret på journalaudit i to almen praksis i Sygehus Lillebælts optageområde. Vi inkluderede alle kvinder med diagnosen GDM, som havde født i perioden 1. april 2020 til 1. december 2023. Derefter gennemgik vi journalføringssystemerne for data om, hvorvidt GDM-diagnosen var journalført, om der var lagt en plan for opfølgning, og om HbA1c var målt i intervallet 9 til 15 måneder postpartum, samt om der var nævnt KRAM-faktorer.

Resultater: Der blev inkluderet 22 patienter med GDM, af disse var diagnosen journalført hos 82%. Der var lagt en plan for opfølgning hos 55% og HbA1c var målt hos 23%. Ingen patienter havde fået rådgivning om KRAM-faktorer ifølge journalen.

Konklusion: Vi fandt at hos størstedelen af patienterne med GDM var diagnosen anført i journalføringssystemet. Hos cirka halvdelen var der lagt en plan for opfølgning, men på trods af dette blev der kun målt HbA1c 9 til 15 måneder postpartum hos mindre end hver fjerde patient. Der foreslås et øget fokus på GDM og opfølgningen herpå ved 8-ugers undersøgelsen.

Hjælp, det brænder!

Behandling med Proton Pumpe Inhibitor, PPI - Indikation og opfølgning i almen praksis.

Gruppe 8

Forfattere:

Alfa Emilie Rasmussen

Gunnhild Vitalis Christiansen

Vejleder:

Peter Haastrup

Kursusansvarlig:

Torben Dybdahl

Abstrakt

Baggrund: Brugen af protonpumpehæmmere, PPI, er steget markant i de seneste årtier, til trods for advarsler om øget risiko for mave-tarm infektioner, B12- og magnesium mangel samt nyresvigt og knoglefrakturer (1). I 2016 blev der gennemført en audit om rationel brug af PPI i almen praksis, APO-rapport (2), og i 2021 udsendte Dansk Selskab for Almen Medicin, DSAM, reviderede retningslinjer for dyspepsi og gastroøsofageal reflukssygdom (3). Nyeste data indikerer, at PPI-forbruget muligvis er stabiliseret, hvilket kan skyldes øget anvendelse af DSAM's retningslinjer (4)

Metode: Vi har valgt at lave et kvalitetssikringsstudie ved at undersøge, om to lægehuse i Syddanmark følger DSAM's retningslinjer for ny-opstart af PPI fra 6. marts 2024 til 6. marts 2025. Data analyseres ud fra variabler såsom køn, alder, præparatvalg, behandlingsvarighed og opfølgningssamtaler.

Resultater: Der blev inkluderet 64 og 61 nystartede PPI-patienter i henholdsvis lægehus A og B. Af disse havde 32 og 29 patienter symptomer, hvoraf 12 og 10 fik foretaget forudgående tiltag, og 22 og 14 havde en opfølgning. Lægehus A ordinerede primært lansoprazol (81,3%), mens lægehus B foretrak pantoprazol (52,5%).

Konklusion: Resultaterne indikerer kendskab til DSAM's retningslinjer, men der er en markant mangel på journalføring ved PPI-opstart, hvilket tyder på en manglende systematisk tilgang til PPI-behandling og opfølgning.